

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri:

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâshı **GAD FRANKO**

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi
ikinci hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk
Fakültesi Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mah-
kemesi azasından

Ali Kemal B. İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Şarl Kroza İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Aşil mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mec-
muası tahrir heyetinden

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından

Hamdi Halim B. Avukat

Adres: Galata Bahtiyar han Avukat Gad Franko Bey yazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

**Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber
400 kuruştur.**

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

BANKALAR MATBAASI

Haim, Rozio ve Ş^{kı}

1932

İsviçre kantonları mukarreratı

nakl eden: S. Ş.

S. K. M. 100

T. K. M. 92

Hisımlarda evlenme manileri

Kanunu medeninin 100 inci maddesi I ve 2 numeroları mucibince birbirleriyle üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sebep cihetinden hisım bulunan kimseler arasında evlenme memnudur.

Binaenaleyh kan hisımlarından ana baba bir kardeşler ana veya baba cihetinden kardeşler amuca, dayı, hala ve teyze, aralarında ister nesebi sahih ister gayri sahih hisımlık bulunsun ; birbirleriyle evlenemezler.

Bir kimse ile kan hisimi olan kimse onun karı veya koca-sıla aynı hat ve derecede sebep hisimi olmuş olur (K. M. 21 T. K. M. 18).

Üvey baba, üvey kız, üvey ana, üvey oğul, kaynana, kaynata, gelin, damat kan hisımları değilse de sebep hisimleridir. Bu itibarla bunların evlenmeleride aralarında hisımlığı tesis eden evlenmenin hukuksuzluğine karar verilmiş yahut ölüm veya boşanma ile bu evlenme zeval bulmuş olsa dahi memnudur. (K. M. 100 numero 2). İşbu memnuiyet noktasından hiç bir istisna ve hiç bir muafiyet yoktur.

Bu kabil evlenmeler sırf İsviçre hukukuna göre meri olan butlan sebeplerinden siyrimak maksadile ecnebi memlekette yapılmış olursa İsviçrede yine muteber bir evlenme olarak kabul olunamaz. (mukim ve mutavattinların hukuku medeniye münasebetlerine müteallik kanunun 7 inci madde 1 inci fıkrası)

İsviçre adliye dairesi tamimi 25/8/31.

Schv. I. Z. 15 November 1931 s. 148 n. 138.

S. K. M. 505.

T. K. M. 485.

Son arzunun ilk isimle imzası

Son arzunun aile ismi olmaksızın ilk isimle imzası kâfi olup olmadığı ilim sahasında munakaşalıdır, ve federal mahkemece henüz hal edilmiş değildir. Son arzunun sırf ilk isimle imzasının cevazı noktasından esas prensip, sarîh surette izhar edilen son arzuyu mümkün ise tahakkuk ettirmektir. Vasiyeti yapanın hüviyetinde hiç bir şüpheye mahal yoksa vasiyet yalnız ilk isimle imza edilmiş olsa dahi kâfi görülmelidir. Bilhassa vasiyetin mektup şeklinde yapılabilmesi neticesi olarak bu kabil mektuplarda tabii ve mutata olan imza ile imza edilmesine cevaz vermek icap eder. Mevzuu bahs hadise yakın akrabalar arasında teati olunmuş bir mektuba mütealliktir. Bu kabil mektuplar bila istisna yalnız ilk isimle imza edilegelmektedir. Bu halde vasiyeti yapan kimsenin mektubunun son arzuyu ihtiva etmekte olmasından dolayı başka türlü imza etmesine intizar etmek doğru değildir. Mes'eleyi başka tarzda hal etmek mektup şeklinde vasiyetin cevazını bazı hallerde hayaldan ibaret kılabilir ve zikrolunan şeklin muteber olduğuna itimat edilerek mezkûr şekilde yapılan bir vasiyetin hükümsüzlüğünü intaç eder. Müteveffanın hüviyeti hadisede her türlü şüpheden azade bir haldedir. Turgav yüksek mahkeme 18/11/930.

Bu karar federal mahkemece 13/2/931 de tasdik kılınmıştır.

Schv. Y. Z. 1 Septembre 1931 s. 60 n. 53.

S. K. M. 283, 284.

T. K. M. 272, 273

Vesayet dairesinin tedbirleri velâyetin nezi hakkında ki tahkikat ahkâmına riayet edilmeksizin işbu velâyetin tamamen nezine kadar gidemez. Binaenaleyh ana ve babası tarafından bilriza bir üçüncü şahıs nezdine bırakılmış olan bir çocuğa, başka bir sebep ve lüzum olmadığı halde ana ve babanın arzusu hilafına olarak orada kılmağa vesayet dairesi müsaade edemez.

Vo kantonu temyiz mahkemesi 26/3/930.

Schv. Y. Z. 1 September 1931 s. 59 n. 51.

S. K. M. 98.

T. K. M. 90.

Ana babanın evlenmeye muvafakattan rücuu.

Bir ana küçük olan kızının evlenmesine muvafakat ettikten sonra rücu etmek istemiştir. Ahvali medeniye memuru bu rücuu kabulden imtina etmiş ve anaya itiraz yoluna gidebileceğini söylemiştir. Bu mes'ele hakkında vaki istifsar üzerine adliye departemani ilân müddetinden evvel muvafakat beyanından rücu edildiği taktirde bu rücuun bilâ kaydû şart muteber ve caiz olduğuna karar vermiştir. Bu halde ilânın şeraiti mevcut olmadığından ilâna nihayet verilecek ve itiraz muamelesine de mahal kalmayacaktır.

İsviçre adliye departemani, tamim 25/8/931.

Schv. Y. Z. 15 November 1931 s. 148 n. 137.

S. K. M. 311.

T. K. M. 298.

Evlilik haricindeki çocuğa kayyim tayininde mahalli selâhiyet.

Bir telekkiye göre evlilik haricinde ki çocuk ikametgâh hususunda ananın ikametgâhına iştirak eder. Eğer doğumdan evvel bir kayyim tayin edilecek olsa bu bapta ananın ikametgâhi mercii selâhiyettar olabilecektir. Cenin ananın ikametgâhına iştirak eder, doğum ile bu ikametgâh çocuk hakkında tebeddül etmez. Federal mahkeme 41 I 61 ve sonrakı sahifelerde münderiç kararında aynı noktai nazarda bulunmuştur. Bilâhere 27 kânunuevvel 1924 (mukarrerat mecmuası 50 I 391/393) tarihli kararında bu noktai nazarı brakmış ve mevcut icabata göre bakımla muvazzaf olan vesayet daireisenin bulunduğu mahale itibar etmiştir ki (tereddüt halinde çocuğun ikamet ettiği mahal merci olacaktır) Başlıca şu müelliflerde işbu sureti hal ile mutabıktırlar: (Kaufmann,) (Schulthess,) ve (Holenstein) Temyiz mahkemesinin en son kararı eski tatabikatı yeniden kabul etmiş ve çocuğa doğum zamanındaki ananın ikametgâhini vermiştir. (Mukarrerat mecmuası 56 II 5/7)

Schv. Y. Z. 1 Dezember 1931 s. 163. N. 158.

S. K. M. 181.

T. K. M. 173.

Evlenme mukavelesinin akdında temsil caiz değildir.

Bundusratın 22/5/14 tarihli kararı ile tespit edildiği üzere evlenme mukavelesinde temsil caiz değildir. Kari ve koca mukaveleyi bizzat yapmak ve imza etmek lâzımdır. Kari ve koca mükellefiyeti iltizamı anında yani imza anında bu mukaveleye rizaları mevcut olmalıdır. 181 inci madde 1 inci fıkrasında şart koşulan taraflarca imza keyfiyeti rizai bir temsilin imkânini selb eder. (Egger, Gmür, Fon Thur, Curti Forrer, Ozer bu reydedir. Rossel ve Mentha muhalif reydedir. 2 inci tabi numero 438.

Adliye dairesinin tebliği 10/3/928.

Schv. Y. Z. 1 Dezember 931 s. 163 n. 156.

S. K. M. 258.

T. K. M. 247

Sonradan vukubulan evlenme ile zinadan mütevellit çocukların dahi nesebinin tashihi.

Zinadan mütevellit nesebi gayri sahih çocukların nesebi dahi zina ile ihlal edilen evliliğin zevalından sonra kocanın çocuğunun anasile evlenmesi halinde kanunen tashih edilmiş olur. (Teşkilâtî esasiye kanunu madde 54 fıkra 5)

Adliye departmanı, tamim 25/8/931

Schv. Y. Z. 15 November 1931 s. 148 n. 139.

S. B. K. 348.

T. B. K. 341

Bir seneden fazla süren hizmet münasebeti: soğuktan dolayı işe fasıla vermek hizmet münasebetinin feshini tazammun etmez!

Müddei divarcilikla müddeialehy nezdinde hizmet etmekte idi. 21

kânunuevvel 1928 de bir fesih ihbari yapılmaksızın işinden çıkarıldı. Müddei ikame ettiği dava ile bir seneden fazla bir hizmet münasebeti ile amele olarak çalışmış olmak itibarile 14 günlük ücretinin tazminini talep etmiştir. Müddeialehyh bir seneden fazla süren bir hizmet münasebetinin mevzuu bahs olamayacağını dermeyeranla müddeiye 1928 kânunuevvelinde soğuktan dolayı yol verildiğini iddia eylemiş ve 1929 şubatında yeniden nezdine girdiğini söylemiştir. Dava kabul olunmuş ve esbabi mucibe olarak ta şu irae edilmiştir.

Mütehassıs hakimın telekkisine göre iş olmamaktan dolayı olan tatil ile soğuktan dolayı olan iş kat'ini birbirinden ayırmak lâzımdır. Soğuktan dolayı olan tatilde hizmet münasebetinin feshi istihdaf edilmediği halde ötekinde pek alâ böyle bir kast vardır. İşbu hadise tarafların her ikisi de işin soğuktan dolayı kat'edilmiş olduğu noktasında müteffiktirler. Bu hal haddi zatında hizmet münasebetinin nihayet bulduğunu göstermez Böyle bir hitam ancak bu tarzda bir istidlâle mahal verecek diğer unsurların inzımanı halında kabul olunabilir. Keyfiyet böyle olmayınca hizmet münasebeti münfesih olmayup bilâkıs hizmet mukavelesi devam ederek yalnız bir zeman için işe ara verilmiş demektir. Müddei 1928 kânunu evvelinde bir seneden fazla bir hizmet münasebetinde bulunmak itibarile 14 günlük bir ihbar iddiasına hakkı vardır. Buna riayet edilmemiş olması hasebile müddei tazminat iddiasında bulunabilir.

Zurih Senayi Hakem mahkemesi

Schv. Y. Z. 1 Dezember 1931 s. 163/164 n. 160.

S. B. K. 115.

T. B. K. 114.

Mukaveleden mütevellit hukuktan zimnı surette ferağat.

Müddei müddeialehyhe bir karz vermiş ve faizden başka munzam bir komisyon temin ettirmiştir. mukavelede mukrize hesabi bir bitaraf makam tarafından tetkik ettirmek hakkı kabul edilmiştir, karzin iade-

sinden 2 sene den fazla bir zaman geçtikten sonra mukriz hesabın bir mutemet tarafından tetkikini talep etmiş ve müddealeyh bunu ret eylemiştir. Ticaret mahkemesi müddealeyhin noktai nazarını kabul etmiş ve şu esbabı mucibeyi göstermiştir.

Defter mütehasıs X in şehadetinden anlaşıldığı üzere müddeinin bu iş ile meşğul olduğunu görüyordu. Binaenaleyh müddei satış adedinin bizzat müddeialeyleh değil bilakis üçüncü bir şahıs bir, mütehasıs tarafından tespit edildiği biliyordu. Bu vaziyette müddei başka bir mütehasıs tarafından tetkik arzu ettiği taktirde müddeialeylehin iki defa masrafa girmemesi için bunu hüsnü niyet icabı olarak derhal müddeialeylehe bildirmesi lâzım gelirdi. Fakat müddei karzın iadesinden, iki seneden fazla bir zaman bekledikten sonra hesabın şayani itimat bir makam tarafından tetkikini talep etmiştir. bu kadar uzun bir zaman zarfında tutulan deftere bir çok muameleler kayıt edilmiştir, ve bunları müddeialeyleh üçüncü bir şahsa ve mutemet bir makama göstermek mecburiyetinde değildir. Kezalik müddeialeyleh müşterilerile olan muhaberelerine devam etmiştir. Bu itibarla mütehasının işbu sonraki münasebetlerden haberdar olmamasına ekseriya mani olunamayacaktır. Gerçi müddeialeyleh mukaveleye nazaren mütehasıs tarafından tetkik hakkındaki talebin zamanında yapılması halinde dahi önüne geçilemeyecek bu kabul mazaratları derühte etmek mecburiyetinde olmakla beraber kusurlu olarak vukubulan uzun tehir dolayisile işbu zararların ehemmiyetli surette büyümesini hoş görmeğe mecbur değildir. Bu itibarla 2 seneden fazla bir intizarın bir mütehasıs tayininden ferağı tazammun ettiğini kabul etmek lâzım gelir.

Sen gallen Ticaret mahkemesi 10/11/931.

Schv. Y. Z. 15 Juli 1930 s. 23/24 n. 14.

S. I. I. 82.

T. I. I. 61.

İtirazının refi talebi

Taraflar arasında, münazaaları noktasından başka bir mahkemenin

selâhiyettar olacağına dair mukavele mevcut olsa dahi itirazın refi talebi taakip mahallında yapılmak lazımdır. Filhakika burada mevzuu bahs olan, taakip yolunda bir ara nizaidir, taakip mahalli hakkındaki hükümler ise tarafeynin mukavelesi ile tebdil edilemez.

Vo Kantonu Temyiz mahkemesi 9/7/931.

Schv. Y. Z. 15 November 1931 s. 149 n. 147.

Not : kanunumuza göre alacaklı her hangi bir mehallin icra dairesine müracaat edebileceğinden itiraz halinde bu mahal merciinin selâhiyettar kılınması esasen borçlu için ağırca bir hüküm dır. S. Ş.

S. İ. İ. 298.

T. İ. İ. 281

Konkordato mühleti almış olan borçlunun mühletten evvel tevellüt etmiş olup da mümtaz olmayan bir borcu ödemesi diğer alacaklıların aynı surette alacaklarını istifa edemeyeceği tehlikesi mevcut ise komiser tarafından men'olunabilir. Nahiyenin hukuku ammeden mütevellit alacakları da bu noktadan hukuku hususiye mahiyetindeki alacaklardan farklı muameleye tabi değildir.

Jenev mürakebe mercii 15/5/31.

Schv. Y. Z. 1 November 1931 s. 150 N. 149.

S. İ. İ. 92 numero 5.

T. İ. İ. 71 numero 6.

Borçlunun yakacağı şeylerin hacz olunamaması.

Borçlu iki ay için yakacağı mahrukatin kendine brakılması hakkında mutlak bir iddiayı haiz olmayup ancak haczi taakip eden iki aylık ihtiyacı olan mahrukat hakkında bir talepte Bulunabilir. Haczin yapıldığı mevsime göre bu kaydın bilhassa ehemmiyeti vardır.

Bern mürakabe mercii 16/6/930.

Schv. Y. Z. 15 November 1931 s. 149/150 n. 148.

Taksiratli iflâs, iflâsın kaldırılmasile cezaya maruziyet bertaraf edilemez.

Iflâsın açılması, taksiratli iflâsın fark unsuru değildir, bilâkıs sırf afakî bir tecziye şartıdır, ve işbu şartın tahakkuku halinde devletin tecziye hakkı da tevellüt edecektir. Bir kerre tevellüt eden işbu tecziye hakkı

kanunda cezai ref'eden bir sebep tasrih edilmiş olmadıkça iflâs kaldırılrsa dahi baki kalır. Turgav vaz'î kanunu icra ve iflâs kanunu methal kanununun 68 inci maddesinde tecziye için borçlunun iflâsa maruz kalmış olmasını yani kendisine karşı iflâsın açılmış olmasını şart koştur. iflâsın açılması hadisesi bilâhere iflâsın kaldırılmas ile gayri vaki olamaz, iflâsın kaldırılmas ile sırf iflâsın bazı tesirleri ortadan kalkar. Yani müflis mameleki üzerinde yeniden tesarrufa kadir olur ve tasfiye tatil olunur. Fakat taksirath iflâsın cezaiyî mucip olması için kanunun koyduğu şart iflâsın kaldırılmas ile mürtefi olmaz.

Turgav Yüksek mahkeme 4/3/930.

İşbu karara karşı Federal mahkemeye vuku bulan müracaat 16 mayıs 930 de red edilmiştir.

Schv. Y. Z. 15 September 1931 s. 83 n. 84.

Not : Bu karar bizim mevzuatımıza da muvafıktır. Kararın yukariye nakl ettiğimiz kısmında da işaret edildiği üzere iflâsın kaldırılması icra ve iflâs kanunumuzun 22 inci maddesinin son fıkrasına göre mezkûr maddede sayılan hukuku ammeye ait neticeleri bertaraf eder fakat hukuku ceza noktasından olan neticeleri bertaraf edeceğine dair bir kayıt yoktur.

S. Ş.

S. I. I. 306 numero 1.

T. I. I. 289 numero 1

Konkordatoya liyakat mefhumu.

İcra ve iflâs kanununun 306 inci maddesinin 1 inci numerosunda mevzuu bahs edilen konkordatoya liyakatın kendine has olarak taakip hukuku noktasından haiz olduğu mana afaki telekki olunmalıdır. Yani mezkûr hükmün tatbiki borçlunun alacaklıları bir suretle ızrar etmeği kast etmiş olmas ile mukayyet ad olunmamalıdır. Bilâkis hareketi kanunî hukuklara ve durust bir işteki mutat istimallere mugayir ve alacaklıların menafiini ihlâl yahut sadece tehlikeye ilka etmeğe salih görünen bir borçlu konkordato zimninde hukuki bir müzaheretten mahrum bırakılmak içap eder.

Bern mürakaba mercii 11/7/930.

Schv. Y. Z. 15 November 1931 s. 150 N. 150.